

Notitie ter opiniërende bespreking

Commissie Ruimtelijke Zaken

Datum vergadering:	21 juni 2023
Agendapunt:	13
Onderwerp:	80%-versie omgevingsvisie / Partnervisie leefomgeving
Portefeuillehouder:	Wethouder Edwin Daandels

Heesch, 23 mei 2023

Inleiding

De omgevingsvisie/partnervisie leefomgeving is een richtinggevend document en niet een statisch en in beton gegoten beleidsdocument. Door de tijd heen kunnen er andere afwegingen gemaakt worden door trends, ontwikkelingen of andere inzichten die op dat moment aan de orde van de dag zijn. Dit maakt de omgevingsvisie/partnervisie leefomgeving een dynamisch document. Te allen tijde is het dus mogelijk om gemotiveerd afwijkend te besluiten van deze visie, waarbij wel recht wordt gedaan aan de in de visie gestelde doelen (zie ook bijlage: status van de partnervisie leefomgeving). De omgevingsvisie/partnervisie leefomgeving is in samenwerking met inwoners, ondernemers en partnerorganisaties en de gemeente tot stand gekomen. Wij streven naar de juiste richting voor Bernheze, zonder daarbij de actualiteit uit het oog te verliezen.

We werken samen met onze partners aan de ontwerp-omgevingsvisie, zodat het een gezamenlijk en gedragen partnervisie wordt. Op 15 februari 2023 hebben we de derde dialogosessie gehouden. In deze dialogosessie zijn we aan diverse thematafels het gesprek aangegaan om te komen tot de 80%-versie van de omgevingsvisie (zie bijlage). De omgevingsvisie is niet alleen van de gemeente Bernheze, maar van alle partners. We hebben met het gezamenlijk ondertekenen van een intentieverklaring (zie bijlage) commitment gekregen om samen met hen te werken aan een omgevingsvisie van alle partners. Zij zijn bereid een omgevingsconvenant voor de omgevingsvisie te sluiten, zodat de realisatie van de omgevingsvisie ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid is.

Daarom stellen wij voor de titel te veranderen van 'omgevingsvisie Bernheze' naar "**partnervisie leefomgeving Bernheze 2040**".

Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst van 6 maart 2023 bent u bijgepraat over de stand van zaken met betrekking tot de omgevingsvisie. Daarin hebben we u toegezegd met een aantal discussiepunten te komen, zodat u richting kunt geven aan de 80%-versie van de omgevingsvisie. Wij hebben inmiddels kennisgenomen van de 80%-versie van de omgevingsvisie/partnervisie leefomgeving en brengen deze versie middels de onderstaande discussiepunten bij u in.

Vraag aan de commissie

Het college vraagt uw raad om richtinggevende uitspraken en uw overwegingen met betrekking tot onderstaande punten:

- **Sociaal groenbeleid versus betaalbaar wonen**

- *Toelichting*
We werken een groennorm uit in het Groenstructuurplan, die tot doel heeft om onze gemiddelde hoeveelheid openbaar groen per woning op peil te houden. In de omgevingsvisie willen we het mogelijk maken dat er gemiddeld 20% meer groen komt in en nabij de kernen van Bernheze.. De gemeente is met name verantwoordelijk voor dit groen. Rijk, provincie en waterschap en de huidige eigenaren van groen zijn met name verantwoordelijk voor het groen in het landelijk gebied. We verwachten namelijk ook dat er meer geld beschikbaar komt van andere overheden voor groen om de klimaat- en biodiversiteitsopgaven het hoofd te bieden. Dat willen we als gemeente voor hen mogelijk maken in deze partnervisie.

- *Discussie*
In het Groenstructuurplan wordt beschreven hoe we met een groennorm voldoende openbaar groen in en nabij de kernen willen borgen. Hiervoor is de gemeente primair verantwoordelijk. Een norm per woning doet recht aan het feit dat meer woningen en dus meer gebruikers ook meer groen nodig hebben voor verkoeling, ontspanning, bewegen en natuurbeleving etc. Een groennorm per woning zet in het sociale segment de betaalbaarheid onder druk zetten. Sociale woningbouw wordt vaak gekenmerkt door compacte bouw en kleine kavels. Dit betekent dat we steeds meer mensen op een kleine oppervlakte huisvesten, en dat de hoeveelheid groen niet naar rato toeneemt. We willen een gezonde leefomgeving ook voor mensen met een lager inkomen bereikbaar houden. Dit zou je een sociaal groenbeleid kunnen noemen. Zij en hun kinderen hebben immers niet altijd de mogelijkheid te kiezen waar ze wonen. Voldoende groen heeft tot gevolg dat bij sociale- of midden-huur/koop de opbrengst voor de gemeente onder druk staat of dat er zelfs geld bij moet. Is dit wat de raadscommissie ondersteunt?
Er zijn natuurlijk nuances in de mogelijk. Bij gestapelde bouw kunnen we bijvoorbeeld overwegen de norm te verlagen, ook al betekent dat een grotere druk op een meer beperkte groene gezonde ruimte.
Welke aandachtspunten geeft de raadscommissie mee aan het college voor het inrichten van een sociaal groenbeleid?

• **Groene gezonde structuren (GGS)**

- *Toelichting*
We willen in de GGS de opgaven voor gezondheid, groen & blauw, cultuurhistorie, ontmoeten, sport, recreatie, klimaat, biodiversiteit, natuurinclusief voedselproductie, etc. koppelen. Consequentie is dat we kansen benutten om ontbrekende schakels in de groene-gezonde-structuren in te richten, de omvang te vergroten (bijv. bij het inrichten van nieuwe waterbergingen door het waterschap) en de kwaliteit te vergroten. Met een integraal programma onder de Omgevingswet stellen we voor deze groene-gezonde-structuren met onze partners verder uit te werken. De gemeente draagt zorg voor de GGS, voor zover het openbaar groen betreft in eigendom van de gemeente.

- *Discussie*
Met het introduceren van het concept van groene-gezonde-structuren in de omgevingsvisie voor de dorpskernen van Bernheze en in het landelijk gebied willen we functiecombinaties tot stand brengen. Zo maken we van 1+1 = 3! We

zijn benieuwd naar hoe u denkt over deze kans. Kunt u motiveren wat volgens u aandachtspunten zijn?

• **Programma's onder de Omgevingswet**

○ *Toelichting*

De Omgevingswet introduceert het instrument 'programma'. In de raadsinformatiebijeenkomst van 6 maart hebben we dit bij u verkend. Een omgevingsprogramma is een flexibel instrument uit de omgevingswet dat de overheid kan toepassen in verschillende fasen van de beleidscyclus. Het instrument is een beleidsdocument, net als de omgevingsvisie zelf. Een programma kan ook maatregelen bevatten en is zelfbindend voor het bestuursorgaan dat het vaststelt. Een programma is, anders dan een omgevingsplan, niet direct bindend voor derden, tenzij we dat met hen afspreken.

Het instrument leent zich voor beleidsdoorwerking in de beleidscyclus van de Omgevingswet en kan daarnaast ook worden ingezet bij beleidsontwikkeling en uitvoering. Als de gemeente een programma opstelt, dan moeten we motiveren hoe de samenleving en andere bestuursorganen betrokken zijn geweest bij de voorbereiding. Er zijn verschillende methodes om een programma op te stellen.

▪ **Programma's voor gebieden en dorpskernen**

Samen met de betrokken partners voor een voor hen herkenbaar gebied of dorpskern een integraal omgevingsprogramma op te stellen. Dit houdt in dat we kijken naar de individuele kwaliteiten en behoefte van de kernen of gebieden en deze relateren aan de keuzes die we in de omgevingsvisie hebben gemaakt.

- Peelhorst, specifiek de Hooge Vorssel
- Aa-dal (evt. incl de Leijgraaf)
- Per dorpskern

▪ **Programma's voor thema's**

Per actueel en toonaangevend thema uit de omgevingsvisie een programma op te stellen. De kans op het vinden van derde geldstromen betrekken we hierbij. Het resultaat hiervan is dat we nadrukkelijk verbindingen en dwarsverbanden gaan leggen, om de integraliteit te borgen.

- Bouwen en wonen
- Groene gezonde structuren
- Mobiliteit en infrastructuur
- Water en riolering

○ *Discussie*

De druk op de ruimte is enorm groot en heeft gevolgen voor de kwaliteit van het landschap. Niet alles kan naast elkaar bestaan en we zullen dus moeten zoeken naar slimme functiecombinaties. In de omgevingsvisie zetten we met onze partners de strategische richting uit. Maar de daadwerkelijke vertaling naar het gebied vindt op tactisch en operationeel niveau plaats in een programma onder de Omgevingswet. *Bent u met ons van mening dat we de hierboven genoemde programma's in de komende jaren op moeten pakken? Heeft u aanvullingen op deze programma's? Heeft u nog prioriteiten met betrekking tot deze*

programma's?

• **Prioriteit aan langzaam verkeer**

○ *Toelichting*

In de omgevingsvisie willen we meer prioriteit geven aan langzaam verkeer (wandelen en fietsen) boven gemotoriseerd verkeer. In de dorpskernen, maar ook in het buitengebied.

We willen het aantrekkelijk maken voor onze inwoners om te wandelen en te fietsen, in combinatie met de groene-gezonde structuren. En zo hen te verleiden een gezonde en milieubewuste keuze te maken.

Dit zal echter een verandering gaan aanbrengen in het straatbeeld. Logisch gevolg is dat het minder aantrekkelijk wordt voor de auto. Dit kan leiden tot rigoureuze maatregelen voor gemotoriseerd verkeer zoals wegafsluitingen (knip) en andere verkeerskundige maatregelen. Ook in het buitengebied zal deze discussie ontstaan, zie voorbeeld Kampweg Vorstenbosch.

○ *Discussie*

Door de fietser en voetganger meer en aantrekkelijke ruimte te geven zal dit weerstand opleveren bij automobilisten en omwonenden. De weerstand is onderdeel van een gewenningsperiode die gebruikelijk is bij een verandering van de verkeerssituatie. Door in de omgevingsvisie en het mobiliteitsvisie/programma dit principe vast te leggen, starten we de transitie naar prioriteit aan langzaam verkeer.

Welke aandachtspunten wilt u aan het college meegeven?

• **Water en klimaat als transitieopgave**

○ *Toelichting*

Wateroverlast, droogte, waterkwaliteit en klimaatadaptatie vragen forse aanpassingen in de inrichting van de dorpskernen en het landelijk gebied. Deze opgave is een samenwerking van Bernheze met en tussen rijk (NPLG), provincie (BPLG), waterschap, buurgemeenten en grondeigenaren.

Forse veranderingen zijn in voorbereiding, zoals Grondwaterpeilverhogingen, waterberging aan de randen van de kernen Klimaatadaptatie in de kernen in tuinen en openbaar groen, verleiden om aan te sluiten op een gescheiden stelsel van regenwater Meer ruimte voor meanderen, natuurvriendelijke oevers en overstromingsgebieden, etc.

○ *Discussie*

We willen als gemeente, samen met provincie en waterschap, de ruimtelijke reserveringen mogelijk maken in de omgevingsvisie. Deze opgave willen we faciliteren. De gemeente neemt met name initiatief in en nabij de kernen en benut de groene gezonde structuren om daarin de klimaat- en wateropgave ruimte te geven. Daarnaast leggen we (versneld) een gescheiden rioolstelsel aan om bij grote wateroverlast water uit de kernen te leiden naar water-bergingsgebieden. Zo werken we ook aan de waterkwaliteit in beken en watergangen, door het voorkomen van rioolwater in oppervlaktewater. Om de verdroging aan te pakken houden we in Bernheze het meeste water vast.

Steunt u de denkrichting van het college?

Vervolg

De 80%-versie van de omgevingsvisie is alvast voorgelegd aan de raads werkgroep Omgevingswet op 7 juni. Na ontvangst van de reacties van uw commissie gaan we verder aan de slag met de totstandkoming van de ontwerp-omgevingsvisie die na de zomer aan uw raad wordt voorgelegd.

Bijlage(n): De bijlage(n) zijn digitaal beschikbaar.

- 80% versie omgevingsvisie
- Intentieverklaring
- Concept OER
- Kaarten met legenda's
- Status van de partnervisie leefomgeving

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Antoine Walraven
waarnemend burgemeester